

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
 Ide intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
 utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
 a regénymelléklettel együtt:
 Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
 Negyedévre **3 korona.**

Regény egy kötetben.
 (Befejező közlemény.)

RÉGEN VOLT...

Irta: Beniczkyné Bajza Lenke.

— Adja ide, ügyvéd úr! — kilátott föl Edelenyi, s daczára megbotránkozásának a hallottak fölött, meghatottság látszott rajta, midőn a következőket olvasta:

Páris, $\frac{9}{8}$ 18...

Kedves Nina!

Valószínűleg ez lesz az utolsó tudósítás, mit tőlem kapnak. Nagyon beteg vagyok, s az orvosok lemondtak rólam. Beteg vagyok testileg, de még inkább lelkileg, mint oly ember, ki csalódott *mindenben*, s legszebb reményei lettek semmivé!

Nem panaszkodom a sorsra, hisz könnyelműségemmel magam kerestem, ami ért. Rossz cselekedetnek csak rosszak lehetnek következményei. Összekötöttem sorsomat oly emberével, ki alapjában nem rossz, de annyira könnyelmű, hogy nincs előtte semmi szent, és bár ma is azt állítja, hogy szeret, a szó legfájdalmasabb értelmében boldogtalanná tette éltetemet.

Hosszu volna elmondani, hogyan, miként, miáltal, s nekem reszket kezem a gyöngeségtől. Örömmel tekintek a halál elé, megváltás lesz az szenvedéseimtől, valamint azon tudat is vigasztal, hogy gyermekemet *jó* kezekben hagyom.

Viseljék gondját, kedves Nina. Sohase tudassák velem, hogy nem a maguk fia, jobb sorsa lesz neki azon

szerény, de biztos körülmények között, melyben él, még ha atyjánál maradt volna. Kénye-kedve szerint, szeretet, gondozás nélkül nevedeknék, és okvetlenül rossz útra téved. — Alençone grófnak fogalma sincs arról, hogy neki van fia, s ne is tudja meg soha, valamint fivérem előtt is maradjon ez titokban. A gyűrűt, mit számára emlékül adtam, kézbesítsék neki, ha nagy lesz, s mondják, hogy keresztanyjától való. Beszéljenek olykor neki rólam, és neveljék munkás, tisztességes embernek, ki így boldogabb lesz, mintha atyja nyomdokait követné.

Ezek a kívánságai egy haldoklónak, kinek halálát, rendelkezéseim szerint, a hatóságtól meg fogják tudni. Férjemet pedig megesküdtettem rá, hogy rokonaimnak soha egyetlen szót sem ír, sem életéről, sem halálomról, ki büszkébb vagyok, mint hogy szórakozás tárgyává kívánnék lenni, azok előtt, kiket oly mélyen megsértettem és bizalmukban megcsaltam.

Legyen létezőm mindenké által feledve, nem érdemel mást az, ki magának e sorokat írta, s még egyszer szeretetét kéri a kis Ákos számára.

Hive

Edelenyi Lotti
 Alençone grófné.

Szomorú végighallgatván a levelet, melyet a gróf reszkető hangon olvasott föl, — nagyot ugrott örömeiben.

— Hisz ez egy megfizethetetlen okmány és bizonyíték! — kiáltá, mely mindenről tanúvallomást tesz. Először, hogy Hámory Ákos Alençone gróf, másodsor Edelényi Lotti, és nem Hámoryék fia. Hogy atyjának törvényes gyermeke, mert ime mellékelve volt még a levélhez a házassági bizonyítvány és szülőinek keresztlevele . . . Így minden rendben van, s első teendőnk a fiatal orvost tudatni sorsa változásáról.

— Természetesen, — mondá, egy pillantást vetve leányára Edelényi, ki lángoló arcczal, boldog mosolylyal állt előtte, s ő tudta ennek a mosolynak okát . . . El volt háritva az ok, mely őt Ákostól elválasztá, és a leány most erre gondolt, csak *erre!* Ez volt rá nézve a vég és a kezdet, az élet reménye, boldogsága!

Az ügyvéd azonnal vissza akart utazni a fővárosba, hogy a szükséges lépéseket megtegye a hatóságnál, és beszéljen Hámory Ákossal, de a gróf azt akarta, hogy mindenekelőtt jöjjön az ifju Tölesére, ki most már oly közel rokon lett velük, s kit tudta, hogy később még szorosabb kapocs is fog hozzájuk fűzni.

Sürgönyöztek tehát neki, s türelmetlenül várták mindhárman a következő napot, melyen annak meg kellett érkezni.

És a hideg téli délutánon meleg, verőfényes tavasz fakadt a kastélyban élőkre, az orvos megérkezéssel, ki azt hitte, beteghez hívják, s bámult, elsápadt, majd piros lett, a történeteket hallva, anyja levelét olvasva . . . Azt hitte, álmodik, s eleinte nem akarta elhinni, mit a gróf és az ügyvéd beszéltek neki. De Margit boldog arcát látva, megértett mindent; tudta, hogy sorsának megváltozása élte boldogságához vezet, s mással nem törődött, a többi közönyös volt rá nézve, ügyeit kezébe vette Szomorj ügyvéd, Edelényi mint unokaöcsével bánt vele, és Margit pár nap múlva menyasszonya volt, atyja beleegyezésével, ki örült ennek a házasságnak.

A kastélyban maradt, de hetekig nem kereste föl Hámoryékat. Mit mondhatott volna nekik? Hogy nézének egymás szemébe? De végre a véletlen kényszeríté őt a hozzájuk menetelre, a jegyzőné nagybeteg lett, és őt kívánta kezelőorvosának.

Ekkor fölkereste őket, a házat, mely kis idő előtt még otthona, egykor születési helye volt. És Hámoryék oly jól bántak vele, szülői helyett gondos, szerető szülői voltak, s ő csak hálát érezhetett irántuk, és legjobb tudásával iparkodott megmenteni nevelőanyját, éjet, napot mellette töltvén, de nem sikerült, a halál hatalmasabb volt az ő igyekezeténél, tudásánál, s könyes szemekkel látta őt meghalni, ki, ha vétkezett is, levezeklé azt iránta érzett szeretetével . . .

A nő tehát megmenekült az erkölcsi büntetéstől, mely a világ megvetésében nyilatkozott volna, mert törvény szerint az már elévült, mit elkövettek, de a

jegyző egyedül, támasz, vigasztalás nélkül maradt a megüresült jegyző-házban, és viselte az igazságosan elékezett büntetést, mert régi igazság, hogy: nincs bűn — büntetés nélkül.

A polgári bíróság, hova Szomorj az ügyet és dolgok állását följelenté, utasította a tölesei plébánost az anyakönyv kiigazítására, melybe Hámory Ákos helyett, Alençone gróf neve lett beírva, és csak ekkor tudódott ki a helységben a dolog, mely nagy föltűnést keltett az egész megyében.

Még csak az volt hátra, hogy az atyát, Alençone grófot fölhalálják, kiről azonban hosszú ideig nem jött semmi tudósítás, míg végre hiteles halálhíre érkezett, ki elköltvén minden vagyonát, kivándorolt Amerikába s ott szegényesen élt, mert bár művészetével eleget kereshetett volna, de kalandor természeténél fogva, jobban kedvelte a tétlenséget . . .

Lassankint elérkezett a tavasz. A tölesei kastély parkja kizöldült, meglombosodott. A természet fölédredvén téli álmából, illatos pompával hirdeté a föl-támadást, s midőn minden új életre ébredt, Edelényi gróf is kinyilatkoztatta, hogy leányát boldognak akarja látni, és a fiatal pár nagy öröme, kitűzték az esküvő napját.

Szomorj ügyvéd diadallal beszélte el mindenkinek kutatása eredményét, csak afölött nem tudott megnyugodni, hogy az anyakönyvben talált név tulajdonosát nem sikerült fölhalálnia, ki mint keresztapa szerepelt a hamis keresztelésnél.

Ő mindent akart tudni, félig nem szeretett semmit tenni, s végre hosszú idő után rájött, hogy egy Andor László nevű egyén egykor segédjegyző volt Tölesén, s ez lehetett a keresztapa, ki Hámoryéknak — talán ártatlanul — segédkezett a csalásban.

Még kedve lett volna azt is fölkeresni, hogy kikérdezhesse, de Edelényi lebeszélte őt erről. Szükség már nem volt a további tudakozódásra, s a szomorú történet, mely oly régen történt, vidám boldogsággá változott.

Nemsokára megtartották a lakodalmat, melyre az egész környék hivatalos volt, s mindenki megszerette az ösmeretlen vőlegényt, kit a ház leánya, a gazdag örökös nő már akkor választott magának, midőn az még egyszerű szegény volt, de munkás pályán kereste kenyerét, s ki most a halandók legboldogabbjai közé tartozott.

Edelényi gróf azonban csak a legszükségesebbekről világosítá föl ösmerőseit, ha veje multjáról tudakozódtak, nem szeretett nővéréről beszélni, s rendesen azzal szakítá félbe a kíváncsiakat:

— Jobb arról nem beszélni, mi elmúlt, s oly régen, *nagyon régen volt . . .*

Szebb világ.

Ajkaink ha egybeforrnak :
Mit nekem a ma, a holnap,
Nagyravágás, fényes álmok ?
Elfeledem a világot !
Tudom ugyanis, az a vége :
Belévesz a semmiségbe . . .
Élet, fény, mi benne látszik :
Hazug ábránd, változás mind . . .
Porrá válik a korona
S koronává a föld pora.
Mért törödném hát a búval,
Földi bajjal, szomorúval ?
Azon a kis kedves csókon
Öröklétről szól a sorsom —
Szebb világ az üdv tebened,
Amint lágyan átölelek,
S mennybe ringat édes kebled —
Mennyországom a szerelmed !

Dura Máté.

GEDŐHÁZINÉ.

(Elbeszélés.)

Irta : Prém József.

Klára már kétszer nézte a fali órát türelmetlenül és szorongva. Szerette volna előbbre igazítani a mutatót: hadd lenne már esti hat óra.

Férje, Gedőházi Iván, azonban még mindig nem kelt föl a divánról. Nyugodtan pipált és kedvelt ujságát böngészte.

Az asszony meg nem állhatta, hogy rá ne szóljon :

— Elkésel, Iván! Az öreg gróf úr pont hat órakor ott lesz a vadász-lakban. Félóra kell, míg odaérsz. Vagy a gróf várjon az erdészére !

Gedőházi az óra felé pillantott s úgy tett, mintha lassan föltápáskodnék. Nagyokat nyújtózkodott, kifeszítette izmos karjait: szálás, erős természetét illesztgette; aztán hirtelen fölkapta a puskáját, melyet felesége már eléje tartott, fejébe nyomta zöldes vadászkalapját és az ajtó felé indult.

— Meg se csókolsz ? — kérdezte az asszony hizelegve.

— Azt is megtehetem.

Klára durezásan fordult el :

— Mi lelt már megint ? Még mindig ez a hidegség ? Mit vétettem ?

— Véteni ? Na hiszen ! Még csak az volna hátra, hogy igaz is legyen, amit pletykálnak rólad a környéken . . .

— Nekem róvod föl ! Érezteted velem ? Hát tehetek róla, hogy rossz nyelvűek az emberek . . .

— Elég, elég ! . . . Csak a gyerek előtt ne !

Már nyílt az ajtó s a kis Laczika óriás karikával és hajtó pálczikával betoppant a szobába. Hat éves, szép, okos fiúcska volt. Amint megpillantotta apját, eldobta a karikát s a pálczát és a puszka után kapott :

— Hadd vigyem én, apuska ! Hadd vigyem.

— Ugyan hová ? Te kis bolond ! Itthon maradsz a mamánál. Apuska elmegy vadászni. Hoz majd nyulat neked, meg foglyot . . . Jó lesz ? — és megcsókolta a gyermekét.

A fiú egyre rimánkodott, hogy ő is vadászni megy. Szereti az erdőt. Hányszor ígerte neki apja, hogy magával viszi. Nem is lesz más, mint erdész, csak nőjön nagyra ! . . . S a szülők alig bírták lecsillapítani a kis bohót.

Gedőházi még egyszer visszafordult a pitvarról s zord tekintettel rászólt az asszonyra :

— El ne hagyd a házat ! A gyerekre meg vigyázz, mint a szemed fényére !

Amint magára maradt az asszony, kiküldte a fiúcskát a kertbe ; hadd karikázzék tovább. Ő maga leült az asztalhoz, szép fejét lehajtotta és nagyokat sóhajtott. Aztán elővett egy levélkét, melyet reggel óta rejtegetett a keblében. Kisimitotta a papírt és újra elolvasta. Ifjúkori szerelmese, a hódító Naláczy Pista, írja neki, hogy esti hat órára meglátogatja. Ettől a találkozástól rettegett Klára. Nem lehetett a Pistáé, ki külföldre utazott s rá se gondolt tán a bánatos leányra. De mióta visszatért és látta, mily boldogtalan házasság-életében a szép asszony : midsürűbben fölkeresi, hogy vigasztalja.

Klára megriadt, a mikor először hallotta, mivel gyanúsítja a környék rossz nyelve. Mert már észrevették, hogy az egykori szerelmesek néha találkoznak. — Gedőházi tudta, hogy Klára szívét nem ő bírta először boldogító indulatra ; már azzal vádolta, hogy inkább daczból, kétségbeesésből ment hozzá a csaiódott leány. És nem is késett a szemrehányással . . . De mi lesz a jövőben ? Hová fog ez vezetni ?

Töprengett Klára s észre se vette, hogy az ajtó nyílik s egyszerre csak két gyöngéd kart érzett a vállain. Ijedve ugrott föl :

— Megijesztettem ? — nevetett Naláczi. — Rám gondolt-e, Klára ?

Az asszony összeszedte minden erejét. Már elhatározta, hogy elkerüli a fenyegető veszedelmet.

— Hallgasson meg, Pista ! Férjem gyanakodik. Valaki elárulta, hogy néhányszor beszélgettünk. Ne háborítsa tovább a családi nyugalmat ! Isten nem akarta, hogy egymáséi legyünk. Belenyugodtam, lemondtam, máshoz mentem, — de lemondok újból bármit kinál az ön szerelme ! Becsületes asszony vagyok, az akarok maradni.

— S ha arra kérem : váljék el ? Szeretem, Klára ! Még mindig szeretem őt, sokkal jobban, mint bár mikor. — Atyám meghalt, aki e házasságot ellenezte. Örököltem s a magam ura vagyok. Most már tudok gondolkozni a boldogságunkról. Bizzék bennem.

— Nem, nem ! Ó, Istenem, ne ostromoljon, ne kínozzon. És hagyjon el, hagyjon el örökre !

Még folyt a vita. Köny és harag, kétségbeesés és fenyegetés szállt szembe, míg a gyöngé asszony és az erőszakos férfi küzdött egymással.

Aztán elrohant Naláczi. Klára pedig levetette magát a divánra, amelyen még egy óra előtt férje pihent, s a szerencsétlen asszony zokogott keservesen, szivszaggatón . . .

Milyen hamar szétfoslott ez az álom ! Még tegnap is hitegette. Ma már érzi, hogy nem hagyhatja el férjét, bár azt a másikat szereti, és nem hagyhatja el gyermekét, akit imád.

A gyermek ! Igen, a fia, az ő egyetlen, édes fiúcskája. Ez lesz az ő vigasza, ez lesz a megmentője.

Hol van? Ah, a kertben játszik, oda küldte még a látogatás előtt. Elsiet hozzá, az édeshez.

— Laczika! Aranyos! — kiáltott ki az ablakon.
— Fiacskám! Jöjj hamar!

De válasz nem hallatszott. Klára gyorsan kifutott a kertbe. Végigsietett az utakon, hívta, szólítottatta fiát. Sehol semmi nyoma. Azaz, a karika ott hevert a gémes kút előtt, mellette a hajtó pálczika. Tehát itt volt utóljára.

Klára örült ijedelemmel hajolt a nyitott kút kávája fölé és rémes tekintettel lenézett a sötétlő vízbe.

— Laczika! Fiam! — kiáltott le a kútba, azt se tudta már, mit cselekszik...

A szomszédasszony nevetve kiáltott át:

— Ugyan kérem, csak nem hiszi, hogy a kútba esett a gyerek! Ha beleesett, nem is szól az többet.

kezett előre. Az erdő szélén egy fuvarossal találkozott.

— Nem látott egy kis fiút?

— De bizony láttam. Ott futott az erdő túlsó felén... Éppen a ténsasszony fiacskája.

Klára nekivágott az erdőnek. Már beesteledett, alig látott, ám azért sietett tovább. Folyvást kiáltotta a fia nevét: „Laczika! Gyermekem!” De feleletet nem kapott. Tüske megtépte ruháját, meg-megbotlott egy gyökérben. Azért csak előre! Mindig csak előre! Lelkendezve és szivdobogva a fia nyomában. Hasztalan minden: a gyermek nincs sehol!...

... Már kilencz óra felé járt az idő, a mikor hazavetődött Klára. Férje még nem volt otthon, a gyermeknek is semmi nyoma. Ott ült a ház ajtaja előtt és várt... Egyszerre csak kibontakozik a homályból egy magas, erős alak.

— Szent Isten!

Ez ő, az uram!
Most számonkéri,
hol a fia?

A rémülettől leszögezve ült ott Klára... Nem birt mozdulni... S egy vágya volt csak: meghalni... most, rögtön, mielőtt még szóra nyitja száját a félelmesen közeledő alak!

Nem látta tisztán... Az arcát éppen nem. De a járása, a termete: az csalhatatlanul Gedőházi Iváné.

Jókora távolban hirtelen megállt a jövevény:

— Hol a fiam?

Ezt a rettenetes kérdést rivalta az asszony felé. Aztán még élesebben ráduplázott:

— Hová tetted Laczikát?

Valami mozdulatot is tett... A kétségbeesett asszony most már eszmélni kezdett tompa lelki zsibbadtságából. És úgy rémlett neki, mintha az a sötét, elmosódó alak: lerántaná puskáját a válláról... Tárguló szemekkel meredt Klára erre a vizióra... Való-e vagy káprázat?... Az ítélet jó most? Bár hozná a büntetést, a halált! Milyen szívesen halna meg...

A kérlelhetlen alak most közelebb jött, nagy, elszánt léptekkel... Még egy pillanat, még egy lépés, no még egy — és most előtte áll a férj...

— Hová tetted a fiamat?

— Irgalom! Iván! Irgalom!

Hangos kacaj volt a válasz...

— Na hát, nesze!

Hirtelen megfordult Gedőházi s e pillanatban a hátára csimpszakodott Laczikát nevetve bocsátotta le,

A kis halász.

A durva szavak észretéritették a megriadt anyát. Gyorsan leeresztette a vödröt, majd meg fölhuzta, folyvást segítségért kiáltva. Tán még élve kimenthetik a kis fiút.

Összeszaladt a szomszéd kert munkásnépe, a saját két cselédje is előkerült. Hosszu lajtorján lement egyik a kútba; de a gyermeket nem találta, sem elevenen, sem holtan! Végre egy anyóka megszólal:

— Hiszen láttam a Laczikát a falu végén.

— Hol? Merre?

— A várromok felé futott, mintha valami pillangót kergetett volna.

Klára elsietett a mondott irányban. Ó, mint nyilalott át lelkén a rettegés, a lelkifurdalás! Mig odabent a szobában a régi imádójával töltötte az időt, addig elveszítette a gyermekét. Most elveszett. Annak érezte szörnyű lelki gyötrelmei közt. És lélekszakadva igye-

egyenesen édesanyja ölébe... A Laczika pedig tovább szorongatta az ölében tartott nyulacskát...

Gedőházi Iván még egyre nevetett:

— Hát nem szaladt utánam! Adta rossz kölyke! Ott akadtam rá az erdőben s kevésbe mult, hogy az öreg vaksi gróf le nem puffantotta, mint valami süldő nyulat...

De már ezt a tréfát nem hallotta Klára... Karjai közt volt a gyermek... Kis vártatva rá aztán megragadta a férje kezét... Szorongatta göresösen és esőkolta hosszan... Szólni, akkor se szólt semmit.

Fecskéhez.

I.

Csicsergő kis fecskemadár

Tőled csak azt kérdem:

Nem hoztál-e üzenetet

A rózsámtól nékem?

Ha nem hoztál: repülj vissza,

S a rózsám szívének

Hozd el minden dobbanását,

Az Istenre kérlek!

Csicsergő kis fecskemadár,

Az Istenre kérlek!

Adj a szárnyad alatt egy kis

Helyet e levélnek:

Ebbe ragyon belezárva

Az én árva lelke,

Sóhajtasom a czim rajta,

Pecsét a szerelmem.

Csicsergő kis fecskemadár,

Az Istenre kérlek!

Vidd el ezt a levelecskét,

Vidd el messze, délnék.

Szállj át vele hegyen-völgyön,

Vadregényes tájon,

S azzal add át a rózsámnak,

Hogy a választ várom.

II.

Repülj, fecském, repülj messze tájra,

Hol szerelmem csillaga dereng,

S hajnal jöttén csicsergésed árja

Ragadja el a nagy végtelent.

Repülj, fecském! Hegyen, völgyön által,

Vidd a lelke sóhajtasait,

A szívemet hevél, lángjával

Vidd el neki, vidd madárka, vidd!

Repülj, fecském, a szíve fölébe,

Hogyha alszik szép szerelmemem,

S lesd el szíve tündér szüzi álmát...

S visszajöve suttoqd el nekem.

Órzott tikkát dobogó szívének

Hozd el nekem, kis madárka, majd:

Hadd röptsek képzeletim szárnyán

Vissza... hozzá... neki... dalra dalt.

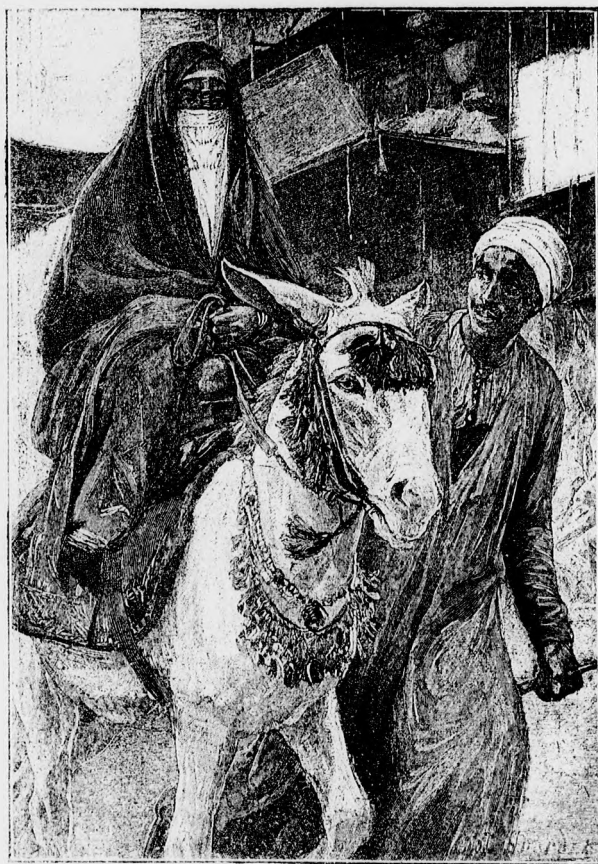
Molnár Kálmán.

FANTAZMAGÓRIA.

Irta: D'AMANT LEÓ.

Nagy, és nehéz gyakorlatról jöttünk haza, már volt vagy négy óra, amikor a legénység a párolgó csajkák elé ülhetett, hogy mohó étvágygyal elfogyaszthassa déli menázsiját. A szakácsnak akadt dolga, alig győzte, pedig három órára volt az ebéd ideje, azelőtt való napon a napi parancsban meghatározva. De hát egy pár „herstellt“-tel, a melylyel nem számoltak, meghosszabbodott a gyakorlat. Fáradtan dült le mindenki az egyszerű, de tiszta vaságyakra, alighogy leverték magukról az ut piszkos porát. Morpheusnak sok karja lehet, mert nem telt bele egy negyedóra, már aludt az egész kaszárnya.

Háremhölgy sétalovaglása.

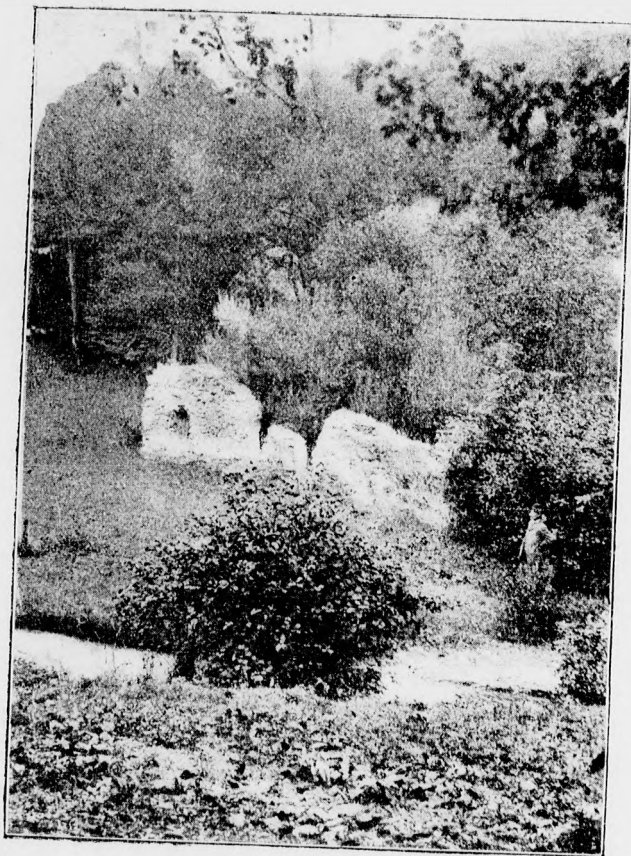
Mi a tisztimessébe vonultunk, legényeinkkel megtisztogattattuk magunkat, tiszta, száraz fehérmüt váltottunk, és a patkóalakra terített asztal körül foglaltunk helyet. Jólesett ezredesünk figyelmessége, ki minden egyes teríték elé egy jégbehűtött „spicczert“ tétetett. Javában folyt a lefolyt gyakorlat egyes fázisainak megbeszélése, amikor egyszerre nyílik az ajtó és belép az ezredes. Magas, vállas alak, igen elegáns katonás tartású, jószágos öreg úr, aki inkább atyja volt az ezred tisztikarának, mint rettegett ezredese. Persze mind felállottunk, s könnyed meghajtás után ismét asztalhoz ültünk, hogy az időközben már felszolgált párolgó levesből kivegyük a magunk részét.

Jólesett, hogyne, hisz reggel három órakor keltünk fel, mert már négykor vonultunk, s aki tudja katonák rendjét, az tisztában van azzal, hogy ha négy órára van a kivonulás elrendelve, háromkor hajnalban már talpon van a kaszárnya.

Mindazonáltal vigan voltunk az ebéd alatt, az ezredes, és mellette ülő törzstisztek szívesen mulattak el egy-egy bajtárs kisebb botlásán . . . mondhatom, nem érdektelen egy ilyen társaság, amint mindegyik a köteles tisztelettudás határán belül, valódi bajtársi pajtáskodás közepette, majd komoly szakfejtegetéseivel, majd pedig humoros incselkedéssel igyekeznek az unalom ördögével megbirkózni.

Fekete kávé után, az ezredes „Mahlzeit“-ot kívánva, visszavonult, utána a törzstisztek és lassanlassan kiürült a tág tisztí étkező, és a kövér ábrázatu szakácsné, meg az ordonáncz vették kezelésbe az ételmaradékokat, meg a termet, melyet seprőkkel, vizeskannákkal, alaposan „megkezeltek“.

Nyugalomra térünk hát mi is. Oly jólesett. Előtte való éjjel társaságban voltunk, a főjegyzőék adtak valami házi bál formát, csak úgy éjfél tájt

Szadellői völgy.

kerültünk hazafelé, három óraker pedig már talpon; ez sok egy magyarnak, utóvégre Morpheus-nak is kell adóznunk . . . elnyomott az álom.

Ah, az álom . . . mily édes érzés, a fáradt test megpihen, az agy sorra veszi a közelmúltban lefolytatott zagyva össze-visszaságban.

Eszembe jutott az a sok bál, az a teméntelen mulatság, amelyen egy ilyen fiatal hadnagnak keresztül kell esnie. A fényesen kivilágított terem, a sok diszes egyenruha, a kivágott fehér toillettek, az a ragyogó szépségű asszonysokadalom, kápráztató a maga összeségében; esoda-e, ha az ilyen magamfajtájú fiatal hadnagyoeska elveszti itt-ott napján a szívet . . . a szívet, mondom . . . vigyáztam reá, jó barátságban voltam Amor istenkével, aki a minden szívek leg-hatalmasabb disponense és megfogadtam az ő tanácsát, ha szavaltam is szerelemről, az egész szívet sosem adtam oda.

Egy szép nap kora reggelén, éppen gyakorlat előtt voltunk, asztalomon szanaszéjjel hevert minden hadnagyi rendetlenségben, mialatt a szolgál megfőzte a teámat, kivettem a szívemet. Olyan helyes kis jószág az a szív és forgattam jobbra is, balra is. Mint kis gyermek a játékszerrel, úgy bántam a szívemmel, akkor még együtt volt a szívem; nem hiányzott belőle egy szemernyi sem, élesre fent kardommal addig simogattam, míg kedvem kerekedett feldarabolni őt. Oly szépen, oly nyugodtan türte bármit is cselekedtem vele.

Nem tudom, hány darabra osztottam, de igen nagyon sok kis részecskére hullott szét, alig tudtam megint összeállítani, rózsalánczczal kötöttem össze, a kis lánczocskákat pedig egy erős végbe fogtam össze, úgy tettem vissza a szívemet a helyére, de elég elővigyázó voltam a lánczvéget jól megerősíteni, hogy az elválaszthatlanul maradjon ott meg.

Pillangómódra kerültem egyik mulatságból a másikba, egyik bál a másikat váltotta föl. Tánczoltam, kurizáltam, mulattam, vallottam rettenetes sokat. Fiatal az ember és szerelmes. Hány kis lánynak adtam a szívemből, Isten a megmondhatója. Sokáig tarhatott, mert sok-sok részre osztottam fel a szívemet. Egy szép napon este, társaságban egy remek szép leány mellé kerülök, szürcsölgettük a teát, mely azután teljesen fölöslegesen befűtött, amugy istenigazában. Adva van egy fiatal, jókedvű hadnagyoeska, meg egy aranyos kis meseszépségű lány; thea, estély, sokáig együttlét; nem nagy probléma fejtő tehetség kell ahhoz, hogy tisztában legyünk azzal, aminek okvetlenül be kellett következnie, szerelmi vallomás formájában.

— Imádom, angyal, szívem, mindenem, valóm, mind-mind, már rég nem az enyém . . . így ömledeztem.

De a kis istennő, ki úgy látszik már némi gyakorlattal birt a vallomások megítélésének himes mezején, legbájosabb mosolyával így válaszolt: „szeret? azt mondja, no jó: lássuk azt a felajánlott szívet“.

Persze iszonyuan meg voltam szorulva, hiszen a sok mulatozásban, hol itt, hol ott hagytam szívemnek egy-egy részét, és most azon veszem észre magamat, hogy most az egyszer igazán kellene az a tavaszi poéták által megannyiszor megénekelt szívnek csúfolt húsdarab, de hát nincs, nincs, és nincs . . . mit tegyek? hová forduljak?

Szorultságomban eszembe jutott Amor czimű barátom, akihez nyomban el is menesztettem egy stafétát, adjon egy tartalékos szívet, ha másképp nem: kölesönbe. Kaptam egyet tőle, amelylyel azután imádoztam előtt megjelenve, óriási kudarcot is vallottam, a kis hamis ráösmert a tartalékos szívre, és követelte, vagy megkapja az én szívemet, vagy pedig vége, vége mindennek: mint azt a nóta is olyan találóan mondja.

Mit tettem, jó volt, hogy a szívrészeket odaerősítettem rózsalánczczal a helyére, s hogy most szorultságomban megfoghattam azt a bizonyos lánczot, és egy jó nagyot ránthattam rajta. Hihetetlenül sok szívrész került így vissza, t. i. azok a részek, amelyek közömbös helyen voltak elhelyezve, vagy nem törődtek már velük, vagy más szív szoritotta ki az enyém részeit helyéből, szóval visszakerült egy nagy része, csak azok a lánczrészek szakadtak el, ahol még törődtek szívemmel, és erősebben tartották, a rózsalánczok tudvalevőleg nem igen erősek és nem nagy erő kell oda, hogy elszakadjanak, azért is van olyan

nagyon igaza annak a dalnak, amelyben oly búsan éneklik, hogy:

„Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni...”

Igy hát a szívem, ha nem is egészen, bizonyos hányadában visszakerült, és siettem vele imádott kis angyalomhoz... éppen fel akarom ajánlani neki az ilyen összefoltozott szívemet, amikor András, a szolgálóm, nagy csizmájával és lármával ront be a szobámba, jelentve:

— Hadnagy úr, jelentem alásan, a század már rapportra áll, kéreti alásan az őrmester úr kijönni...

Odakaptam a szívemhez, ott van-e még? Ott volt szegény, csak egy kissé hevesebben dobogott, mert megijesztett nagy lármájával a szolgálóm; én azt hittem, ég a kaszárnya, pedig hát csak öt óra délutántól aludtam, és álmodtam egyfolytában hajnali hatig.

Most kezdtem csak érteni miért mondják, hogy „sajog a szívem”... ugy látszik, az én fantazmagóriám néhanapján valóra válik, és ez a procedura talál a szív-sajogásban kifejezést. Ha nincs úgy, hát bocssásák meg kérem nekem, hisz azért *fantazmagória*, hogy, *fantazmagória* legyen...

A mi Lea nővérünk.

Irta: Morvay Lujza.

Künn süvölt a szél, szakad a hó, mi pedig a meleg szobában a nap eseményeit tárgyaljuk, Katicza nővéremmel.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy hárman vagyunk testvérek, s a másik nővéremet Margitnak hívják, ki szintén ebben a városban lakik.

Beszélgetésközben szüresölgetjük kávénkát, ami már az ilyen vénleányoknak szokásuk.

Mert hát szégyen ide, szégyen oda, bizony mi pártában maradtunk.

De, hogy tévedésbe ne ejtsem mélyen tisztelt olvasóimat, megjegyzem, hogy Margit nővérünknek már három gyermeke is van. Hogy azonban teljes legyen a bemutatás, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy volt még nekünk két nővérünk: Lea és Jolán, de ők meghaltak.

Nem akarom önöket hosszas kommentárral untatni, azért ismét fölveszem elbeszélésem fonalát. Hát amint az előbb mondtam, beszélgetve ültünk, midőn az ajtó nagy robajjal fölnyílik, és beront a Margit nővérünk három gyermeke: Aranka, Elza és a kis Károly, én pedig, nővérem nagy megbotránkozására, — rögtön játszani kezdtem velük.

De talán ki is nevetnek, tisztelt hölgyeim és uraim, hogy oly bohókás leány, pardon! vénleány vagyok. — Játék, s uszonna után, mint rendesen, úgy most is azzal álltak elő, hogy:

— Rózi néni, mesélj valamit!

Aranka, a legidősebb hugom, kért, hogy valami történetet mondjak el, mert — ugymond — ő már második elemista, hát kínótt már a meséből.

Engedve a gyermekek kívánságainak, elbeszéltem Lea nővérünk történetét.

Mi amint már az előbb is említém, öten voltunk testvérek s Lea, a legidősebb, ki egy nagynénéknél nevelkedett Londonban.

Mi nagyobb leányok, homályosan emlékeztünk rá, de Jolán nem, miután ő volt a legifjabb.

Egyszer, éppen reggelinél ültünk, midőn apám szomorú arccal belépve, tudunkra adta, hogy londoni nagynénénk várat-

lanul meghalt, s ő a déli vonattal oda utazik, Leát hazahozni, ki már ott nem maradhat, és a temetésen is részt kellett vennie.

Nekünk ezután nem volt más témánk, mindig arról beszélünk, hogy vajjon milyen is az a mi Lea nővérünk, s a gyermekek élénk fantáziájával szépen kiszíneztük a jövőt, mikor majd ő is köztünk lesz.

Végre elérkezett a nagy nap, mikorra hazavártuk őket. Már kora reggel mind talpon voltunk, holott máskor, pláne hugomat, alig lehetett kizsukolni az ágyból, de most az izgatottság miatt aludni sem tudtunk.

Már ugy dél felé herobogott a kocsis, s mi valamennyien kíváncsian szaladtunk elébük, honnan egy tizenöt évesnek látszó, csinos leány szállt ki fekete ruhában, s megcsókolván mindegyikünket, engedelmet kért szülőinktől, hogy szobájába vanulhasson, mert a kiállott fájdalom és az utazás fáradsagai roppant ki-meríték.

Aznap nem is láttuk, csak másnap a reggelinél, s akkor sem szólt hozzánk, mi nagyon bosszantott bennünket, és nem késtünk megjegyezni, hogy bizony büszke leány a mi Lea nővérünk.

Egy délután játszottunk, s játékközben eltört a Jolánka babája, mire sirva szaladt Leához:

— Lea néni, nézd, összetört szegény kis babuskám, csináld meg.

És ő homlokon csókolta, összeragasztván a babát.

Ezután mindig játszott velünk. Egy alkalommal, csupa véletlenségből, egy homlokon ütötte Katicza, hogy erősen vérzett.

Mi roppant féltünk, hogy megmondja a mamának, de ő bekötötte, és nem mondta otthon, sőt tovább hintázott velünk.

Másnap Jolánka összetörte Londonból hozott szép kagylóit, és összetépte szép képes-könyveit, aztán szaladt hozzá, nagy örömmel:

— Nézd, Lea néni, milyen szépen ropognak ezek a csigák, a képes-könyvből meg kivágtam ezeket a bácsikat.

Ő pedig szépen összeszedte a még egészben maradt kagylókat, és nevetett. Szóval: angyali türelme volt.

Eljött a karácsony is.

Kaptunk mind új korcsolyát, és mindennap jártunk a jégre. Egy vasárnap délután Jolánka is velünk akart jönni, de anyánk csak úgy akarta engedni, ha vigyázunk reá, mire azonban egyikünk sem volt hajlandó, de Lea azt mondta, hogy ő elhozza és vigyáz reá, s így velünk jött.

Vigan korcsolyázva hasítottuk a jeget, észre sem véve, hogy Jolánka eltűnt.

Hátranézve, rémült sikoltozást hallunk, s látjuk, hogy Jolánka alatt beszakadt a jég.

Mi mind reszkette álltunk, csak Lea nem vesztette el lélekjelenlétét, és utána ugrott.

Nemsokára emberek jöttek, kik kötéllel huzzták ki őket.

Jolánkának nem történt komolyabb baja, de Leát az ijedség, és erős meghülés ágyba döntötte. Nem kimélve sem időt, sem fáradságot, éjjel-nappal ápoltuk. Azonban minden hiába-való volt, harmadnapra meghalt, és mi valamennyien vigasztalhatatlanok voltunk.

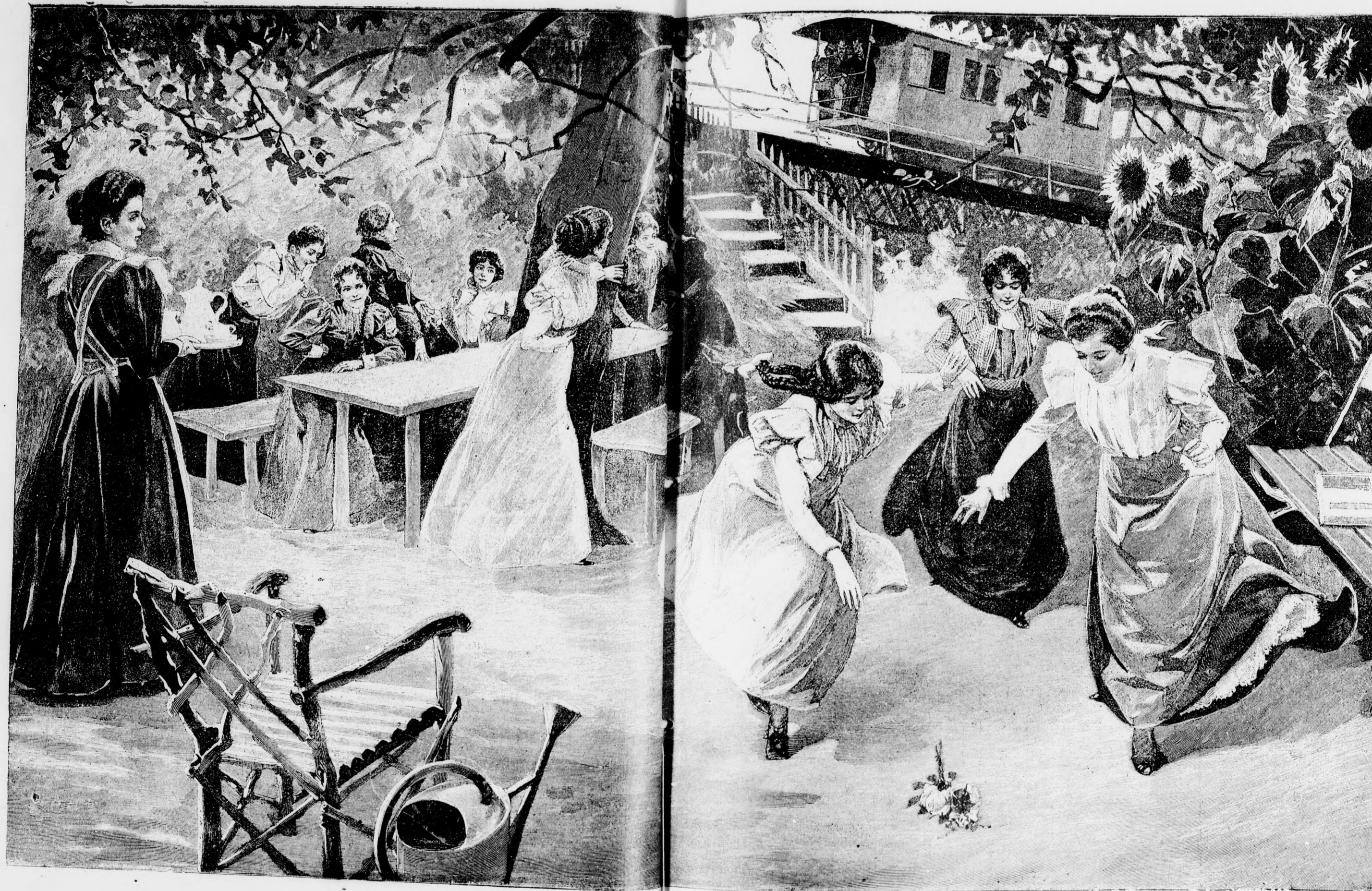
Egy reggel nagy sirásra ébredtem föl, hát Jolánka sirva csókolgatja szegény Lea nővérünket, és csöndesen mondja neki:

— Édes Lea néni, az Istenkének egy angyalkára volt szüksége, azért vett el téged, de én is szeretnék veled menni, hátha az égben ismét szükség lesz egy angyalkára, úgy kérek, édes Lea néni, ne feledkezz meg rólam!

Jolánkából művelt, okos leány lett, ki a szabadságharcban is ott volt, és ápolta a sebesülteket, míg egyszer egy golyó szíven találta, s befejezte tevékeny életét.

Az Istenkének ismét egy angyalkára volt szüksége...

HARCZ RÓZSAKÉRT.

Egy baka úti élményei Debreczentől Sarajevóig.

— Amint a tisztí legényem haza megírta. —

Az unalmas téli katonai iskolázások alatt még minden bakaszív arról álmodozott, hogy az ezred az őszszel Bécsbe kerül.

Hallottuk, hogy milyen jó ott, hogy milyen nagyon szeretik ott a magyar bakát s előre készültünk a nagy dárídóra.

Még a Hortobágyról bakáékhoz került csikós-gyerek is nekivetette magát a német tudománynak s kedveskedett a manipuláns őrmesternek, meg Kohn Kóbinak, a század szabójának, csakhogy ragaszszanak rá valami kis német szót.

Nem volt baka, aki be nem magolta volna, hogy:

— „Frájlájn ik libe szí!”

Szóval készültünk az attakirozásra.

— No, ugyan készülhettünk!

Ugy tavasz felé, egy napon a délutáni parancskiadásnál beléütött az istennyila a számitásunkba.

Kijött az ordre, hogy a Regiment marad Debreczenben, a mi zászlóaljunk pediglen masirozik le az őszszel Boszniába — Cajnicára!

Valami nagyon elszontyolodtunk!

Nagy keserüések közepette cselekedtük meg a nyári gyakorlatokat s úgy futott előlünk az idő, hogy még javában benne lettünk volna a bucsuzkodásban, mikor már azt mondták az indulóháznál: „tessék beállani!” Nem éppen így mondták ám!?

Be is szállottunk a 36 embernek — vagy 6 lónak való kocsikba. Ládákkal, elemőzsiákkal telerakva úgy néztünk ki, mint hering a hordóban.

Azt hittük, mikor a fehérség könyhullatása közt kiindult a gőzös a városból Kaba felé, hogy majd csak hamarosan elérünk az új hazába.

Dehogyan értünk el hamarosan!?

Még az üreshordós tehervonat is becsületesebben igyekszik az egyik állomásról a másikra, mint a mi katonai transzport-vonatunk.

Eleinte még csak megjárta, mert akadt jótorkugyerek, a ki bögte nagy elkeseredetten, hogy: „Megy a gőzös Kanizsára, Kanizsáról boszniai állomásra!” De amint úgy másodnap felé elfogyott a virtus is, meg az utavaló harapni való, meg a dugva adott „búfelejtő”: azoténképen csendesedtünk elfelé.

Még a tisztí kupékba is beléütött a hallgathatnámáság.

Harmadnap csak arra ébredtünk fel, hogy megint állunk is ugyan, de megyünk is ugyan. Egyszerre.

Kinézőnk a karikán járó kocsiajtón, hát majd hogy hanyatt nem estünk.

Utólért bennünket az árvíz, felvetette a hidat alattunk s úsztunk a veszedelem felé.

Egyik-másik, aki uszni tudott, hamarosan pörére vetkezett, hogy a nagy baj esetén könnyebben essék a menekülése.

Volt aki rimánkodott az uszni tudónak, hogy ne hagyja el, mert ő még úgy se tud uszni, mint a nyeletlen fejsze.

Annyira nagy kavarodás keletkezett, hogy a tiszt urak is kirohantak a garádicsokra s onnan handabandáztak.

Valamelyest csak akkor állott helyre a rend, mikor megmondták, hogy valami úszó kompon vagyunk, arra

taszították, rá a transzportos vonatot s most Dallyánál úszszuk át a Dunát vasutastul együtt.

A bakák mindjárt is kombinálták, hogy az a nagy láncz, a méken áthuzzák a nagy esónakot, ha elszakad: merre ugorjanak ki? Merre lesz jobb? Jobbra, vagy balra?

A kiugrásra nem került sor, mert hirtelen csak azt vettük észre, hogy megest csak mozgunk, de már zakatolnak alattunk a 36 embernek, 6 lónak való kerek.

Ez alatt volt aki tengeri betegséget is kapott, mert mán három nap óta utaztunk a tengelyen s igen jószívvvel vettük, amint Bródnál kitrombitáltak benrünket a mozgó táborból s azt mondták, hogy itt egy napot pihenünk.

Ez az ország határa — azt mondják — de mi sehol se láttuk a határt?

Hajnalban felverték bennünket, átvittek gyalog a Dráva vizén s mire hótfáradtan megérkeztünk valahová, újra azt vettük észre, hogy megest csak Bródon vagyunk.

— Mán miként is vóna az lehetséges, hogy mi Bródon lennénk, holott két órával ezelőtt indultunk el onnan s azóta folyvást előre mentünk? — kérdi egy tudakos regruta.

A káplár úr menten letorkolta:

— Tán nem tudod, hogy kerek a föld?

— Igen, de mikor jöttünk, akkor vizen jöttünk át, de mióta jöttünk, azóta visszafelé nem mentünk ám át a vizen?! — okoskodott a paraszt.

— Szamár! Nem is úgy van a! Ez itt a világ két vége. Az ott: a mit a folyón túl látsz: az Magyar-Bród, ez meg itt la', ahol állasz: Bosnyák-Bród? Érted?

— Ahán! — felelt a kérdezt, de azért nem igen értette ám.

Hogy mégis csak más világba jutottunk, abból vettük igazándiba észre, hogy a mikor az indulóházhoz vezettek bennünket, láttunk ugyan sok kis apró kocsit, olyasfélét, mint a debreczeni kávédaráló masina, a mék az utcákon vason szállítja az íletet a vasuthoz, de nem láttuk a mi 36 embernek, 6 lónak való lórénkat.

Azt mondták, hogy itt nincs is olyan. Itt urasaban utazunk: kupéban.

Ajnye, mán, hogy itt még többre is becsülik az embert! Már ez is valami! Ezért is érdemes volt lejönni Boszniába!

Valami furesa kis kupékba ültettek be bennünket s ami a legfuresább volt, még pokróczzal is le volt takarva az ülés.

— E csak olyan szoktató lehet! — gondoltam magamban.

Pedig mán alighogy szoktató lett volna, mert egész uton igen kényelmesen utaztunk.

Reggeltől estig az ablakoknál tolongtunk, hogy nézzük a furesaságokat ebben az idegen országban. Volt, aki még hegyet se látott életében s amint ki-dugta a képes felét az ablakon, hogy jobban lásson, ugyanesak kapkodta vissza amint valami merdek hegynek nekimentünk. Félt, hogy beléüti a kobakját.

— Magláj! ajne minute! — kajátott be a bakakondoktor.

De úgy látszik eltévesztette a kommandót, mert a tiszt urak menázsira is fuvattak. E mán pedig csak több, mint egy minuta?!

Kiszállottunk. Sorba az állomás megé vezettek bennünket, hol valami furesa öltözötü menyecske osztogatta a gulyást.

— Na! — mondtam — a gulyás: az a magyaros; de az asszony nép nagyon elűt az otthoni fehérceledéktől!

Nem hogy rátartóbb volna, hanem olyan „ízésen“ veszi a legyeskedést a férficseléd résziről.

— Ez is nem jó lesz: ha mindig így lesz! — állapodtunk meg benne.

Mikor bekebeleztük a gulyást, megjelent egy bosnyák, nagy réztálczával, apró kis porcellán-kupiczkákkal rajta s kinálgatta a fekete lötytyöt.

— E mán teszi!

— Vajjon ad-é hozzá borjuszáju pipát is? — találgattuk egymás közt.

Azt ugyan nem adott, csak a markát nyujtogatta s egyre motyogta, hogy:

— Deszet krajczári!

A káplár ur nyíregyházi tírják volt, megértette a szavaltját s mondja, hogy tíz krajczárt követel a bosnyák a lötyyedekeért.

Szerencse, hogy megszólalt a trombita s be kellett szállani, mert mán nagyon haragudtunk rá.

Esteledett, mikor egy kis állomáson jött az avisio, hogy öltözni kell, mert itt van már Sarajevó a szomszédságban.

Igyekezünk hamarosan készen lenni s tolultunk az ablakok felé. A hátsók a borjura is felkapaszkodtak, csak hogy lássanak valamit.

Furcsa világ is ez!

Szegény baka! Soknak (kivált az ujonczoknak), még a köny csillogott egyik szemében, melyet az utolsó bucsuszó fagyasztott az arczára, már a másik szeme mosolyra hajlott, amint eldefiliroztak előtte a putinás bosnyák, a turbános török, a borotváltfejú hodzsa, a fátyolba burkolt török asszony...

Tetszett is a dolog, meg nem is.

Mikor a káplár úr kérdezte az okoskodó regrutától, hogy:

— No, hát ecsém! hol jobb? Itt-e, vagy a basahalmán belől? (Debreczen mellett egy öklömyi domb — talán régi sir ez: a basahalma) — a regruta azt felelte:

— A rossz pusztítsa el ezt a girbe-gurba országot, káplár uram, nem jó világ van erre!

— Már miért, te bundás?

— Mert semmit se lát az ember ezektől a ménkü sok hegyektől! — méltatlankodott a hortobágyi ujoncz.

Amint, hogy igaza is volt, mert néha úgy beleszorultunk a begybe, mint a dugóhuzó az üvegbe.

Ennek daczára, sohase hallottam annyi „aunnyét“, mint a mikor bekanyarodott a kis vasut Sarajevó felé. Valami hejjes kis fészek.

A nevét Bosna-Seráj-nak emlegették.

Sokat hallottam mán a szerájáról, a szultán palotájairól, de sohase hittem, hogy azt a rengeteg sok szép fehérceledetet, aki tulajdonképen a szerájba tartoznék — így szabadjára ereszsze!

Még a vasutnál is annyi várt bennünket, hogy csak úgy tévelygett rajtok a bakaszem.

— Eh, nem is lesz itt olyan nagyon rossz világ! — gondoltuk magunkban. Kivált, mikor egy pár kosaras szakácsné is feltűnt a többek közt.

Amikor kiszállásoltak bennünket a sarajevói állomáson, alig győztük várni a parádé végét.

Bandát kaptunk valamék testvér-regimenttől s azzal defelléroztunk be a nagy kaszárnyába.

Majd azt hittük, hogy a debreczeni nagypiaczon masérozunk végig, annyi bámulónk akadt. Rugtuk is az eráris bakancsossal a bosnyák-kövezetet, hogy csak úgy dobogott belé az asszony nép szive.

Amint nagysokára beértünk egy patakon át a nagy kaszárnyába, kiadták a három napi dísz-frájt (dienst-frei — szolgálati felmentés).

Szigoru parancsot kaptunk, hogy el ne tévelyedjünk, fátyolos asszonymal ne legyeskedjünk, mert baj lesz.

Aki ellen valami panasz érkezik, három napi áristomban tölti el a pihenőt.

De hogy is megrémítettek bennünket!

Nem is igen mentünk aztán ájnzelni (egyesben) kísétálni, csak nagy tömegesben jártunk, mint a birkák.

Jártuk össze-vissza a várost s kérdeztük az öregebbektől, hogy hol van valami látnivaló?

Azt mondták: a bazárban, meg a sardzsiában. Egyik a bótosok városa, másik meg a piacz.

Oda mentük, de igen nagy tolongáson kellett keresztül furakodnunk.

Minket is lökdöstek, mi is lökdöstünk, de azért senkise haragudott.

— Piacz? Piacz? mondtuk fejcsóválva. De hát ilyen odahaza is láttunk? Csak az a különbség, hogy nálunk asszony a kofa, itt meg török kofáskodik nagy szégyenszemre s asszonyt alig látni. Akit látni lehetne, az is letakarja a képes felit nagyon.

— Na, ha szebbet akartok látni, akkor menjetek a dzsámiahoz! — ajánlották az itteni öreg harczosok.

— Mi az a dzsámia?

— Olyan templomféle!

— Hászen templom van Debreczenben is, kálomista is, pápista is, zsidó is, meg még lágymeleg hitü is!

— De ez nem olyan templom ám! Itt fürdenek is a törökök délben.

— Fürdenek azt Debreczenben a zsinagóga mellett, ha nem is délben!

— De itt ám komédiáznak is hozzá!

— No, akkor mán megnézzük!

El is mentünk. Amint a nagy dzsámiahoz értünk, nagyot lőtt egy ágyu a fejünk felett.

Mi nem ijedtünk meg, de a népség ijedtetett meg, mert eszeveszetten rohant, mintha újra okkupálni akarnánk őket.

Sajnálunk szegényeket, hogy úgy megijedek s biztattuk egyik-másikat, hogy nincs semmi baj, ne féljenek, ne fussanak!

Hát még csak ránk se hederitettek?

Rohant valamennyi egyirányban.

Kíváncsiságból mi is arrafelé tartottunk s egy igen nagy házhoz értünk. Kőből volt építve, alacsony kökerítéssel volt körülveve, a kerítésen belől tele volt a kertje turbános sirkövekkel s a kert közepén egy szökőkút állott, melynek vize egy nagy kőmedenczébe gyűlt össze.

Ide szaladt az ágyulövés után a népség.

Körülállták a nagy kádat s valamennyien elkezdtek mosakodni. Előbb csak a kezüket, azután a képüket, azután meg a...

— No, gondoltam magamban, ha nektek így is szabad, nekünk is szabad? Gyertek, fiuk! — mondok, ugyse tisztálkodtunk már két hét óta, öblögessük le pofáinkat.

Nagyon meleg is volt, tetszett az ajánlat s hamarosan átléptük a kerítést.

Hozzáfogunk, hogy majd mi is megtisztálkodunk, de alig kezdtünk belé, rettenetes orditással körülfogott bennünket a népség s tuszkolt kifelé.

Nagy ribillió keletkezett.

Valaki pártunkra kelt, köcsögkalap a fején s mondta magyarul, hogy ne mosakodjunk ott, mert tilos. A törökök végzik ott egyházi szertartásukat.

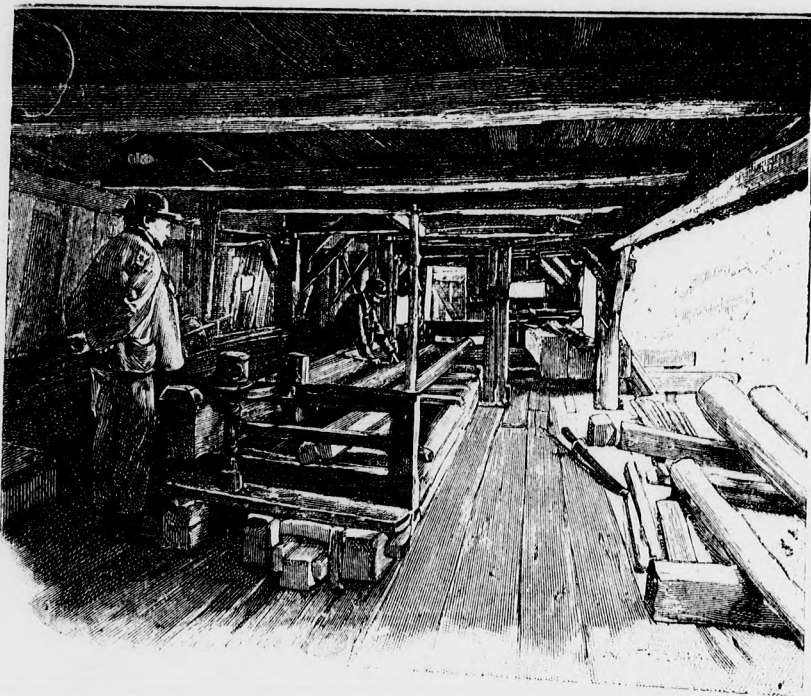
Késő volt már a jó tanács, mert soká tartott a gabalyodás s feltűnt a turbános koponyák mögött az őrzőjárat.

Visszavitték bennünket a kaszárnyába.

Három napig ültük a pihenőt a dutyiban s negyedik nap reggel utra indítottak bennünket Cajnica felé.

Igentég sajnáltuk, hogy többet nem láhattunk Sarajevóból, pedig mondom, igen hejjes város lett vóna!

Laky Imre.

Sztrájk után.

GONDOLATOK.

Az anya gyermekében, a férj gyermeke anyjában találja föl az élet legmagasztosabb célját.

Egy nő igaz szerelme helyet készíthet férje szívében minden jó, szép és nemes számára.

A ki minden téren a semlegességet keresi, az nem tartja magát számottevő embernek.

Az emlékezet idők múltán elmosódik szívében. — Csak az az emlékezet örök, mely szenvedéseivel hozzájárult az emberi haladás magasztos törvényeinek fejlesztéséhez.

A pénz, s a nagyság után való törekvés nyujthat muló jólétet, de nyugalmadat zálogul veszi érette.

Nagy szív csak az lehet, mely az emberszeretethen nem ösmer fokozatot, s mely már megtisztult a szenvedések vérkeresztiségében.

Az igaz érzés nem tűr okoskodást.

Szentirmay Elemérné.

A ROZMARING.

— Mese. —

Élt egyszer három tündér: egy szőke tündér, egy barna tündér, meg egy szürke tündér.

A szőke tündérnek gyémántos palástja, aranyárga haja, égszínkék szeme volt és gyémántkő-palotában lakott.

A barna tündérnek rubintos palástja, koromsötét haja, éjfelete szeme, és rubintkő-palotában lakott.

A szürke tündért pedig azért hívták szürke tündérnek, mert egyszerű szürke köntös födte testét és földigérő szürke fátyolt viselt, amelytől semmije sem volt látható.

És a szürke tündér egyszerű gránitkő-barlangban lakott.

És a tündérek, jóllehet testvérek voltak, egymást mégis gyűlölték, egymásra irigykedtek; csak a szürke tündér nem irigyelt senkit és semmit.

A két első tündér megvetette őt, kép-mutatónak, tettetőnek, álszentnek nevezték és ahol lehetett, vesztére törtek.

Egy hegylánc oldalán laktak mind a hárman, egymástól tisztes távolságban, de egymással ritkán érintkeztek, a szürke tündért pedig egyáltalában kerülték fényes nénikéi. Mert az ő nénikéi rossz tündérek voltak.

Édes csengésű dalaikkal magukhoz esábitották a nekik tetsző ifjakat, bűnös szerelemre gerjesztették, kéjes esókok közt ki-végezték.

Aki egyszer betette lábát az ő palotájukba, az onnan többé ki nem került.

Szerelembe fojtották, azután feneketlen földalatti pinczejükbe dobták.

A szürke tündér tudta mindezeket, de bűnösségüket szóvá nem tehetette, mert ugy sem hallgattak volna rája.

Beárulni pedig be nem árulta őket, jóllehet megtehetette volna.

És bárhogy fájt is neki testvérei viselkedése, bárhogy üldözték, gúnyolták, rágalmazták is őt, ő azért szerette testvéreit és végtelen szomorúsággal telt meg azok miatt.

Egyedüli öröme abban tellett, ha védtelen férfit vagy nőt talált valahol, akit minden jóval megsegített, minden szépre és jóra oktatott.

Igy élt a három tündér, valamikor régen, a szőke, a barna és a szürke tündér.

Történt egyszer, hogy a jó tündér, amint utját folytatta, ellenséges csapatot vett észre, akik egy ifjut üldözték és azt halálra keresték.

Jóságos szíve megremegett, egy pillanat alatt ott termett az ifju mellett, szürke fátyolát annak fejére borította, ami miatt ellenségei előtt láthatatlanná tette, és a haláltól megmentette.

És az ifju, kit a tündér megvédett, volt az első ember, aki a szürke tündérnek arcát láthatá.

Fényes volt az és gyönyörű, az ő nénikéinek arcánál százzorta szebb!

Azért gyűlölték őt annyira testvérei, azért féltékenykedtek annyira reá, mert azt hitték, hogy egyszerű ruhája, egyszerű lakása csak álarc, mely alatt őket kijátszani iparkodik.

Pedig amily fényes volt az ő arcza, oly fényes és gyönyörű volt az ő lelke is.

Látta ezt az ifju, látta és tapasztalta. És nem tudott többé elszakadni tőle. Ártatlan, tiszta, mély szerelemre gyultak egymás iránt és éltek zavartalan boldogságban.

A rosszakarat mindent észrevesz, és a rosszakarat megnöveszt mindent, akár az est az árnyakat.

A jó tündér testvérei is észrevették, hogy az ő öcsésük szerelmes, és az, akit szeret, olyan szép ifjú, aminőt ők még hálójukba sohasem keritettek.

Szemet vetettek reá, de az ifju, mivelhogy kedvese kioktatta, nem állt kötélnek és kerülte őket.

Éktelen haragra lobbantak emiatt a rossz tündérek.

A harag pedig szörnyen oktalan.

Mert, ha igazunk van is, jóra nem vezet; ha pedig nincs igazunk, annál rosszabbra visz.

És a harag oly vak, hogy előre sohse lát... így jártak haragukkal a rossz tündérek is.

Fölkerekedtek és elmentek messze-messze, a tündérek anyjának országába és panaszt emeltek öcsésük ellen.

Mindazon gonoszságot, a miket ők tettek, megsokszorozva kenték ártatlan testvérükre... mert a testvérük elleni gyűlöletben egyek voltak, és mert a rossz a jó ellen mindig összetart, ha egymásra különben haragszik is...

A tündérek anyja nagyon elszomorodott és panaszttevő leányaival útnak indult, hogy megbizonyosodjék a dolgok felől.

És valóban ott találta legkisebb leányát édes enyelgések között szeretkezni, mi miatt elhitte a panaszttevők rágalmait.

Midőn pedig keményen feddené leányát, a jó tündér csak ennyit mondott:

— Édes jó anyáskám, én ártatlan vagyok; de menj és nézz körül leányaidnak palotáiban. És megbizonyosodék a dolgok felől.

Lehatolt azoknak fenekére és látta a bűnök borzalmait.

Érezte a fölesapó, undok bűzőket, melyek fölött hivalkodott a két palota.

És midőn mindeme dolgokat látná, iszonyuan iszonyu átokra fakadt.

Megátkozta földön élő leányait mind, úgy, hogy életben többé egy sem maradt.

Eltűntek a föld színéről, úgy eltűntek, mintha soha nem is lettek volna.

A jó tündérek sziveiből virágok lettek, a gonoszokéiból pedig gyomok, és azok is maradnak örökre, mindig.

A szürke tündér szivéből is virág fejtett.

Midőn ezt a tündérek anyja látta, végtelen módon elszomorodott.

Odament a szerény kis szürke virághoz és anyai könnyekkel öntözgette.

Látta kis leánya ártatlan voltát, és átkát jóvá többé nem tehetette.

Sirt, kesergett és gondolkodott, hogy igaztalan ítéletét mikép enyhíthetné.

Végtére eszébe jutott, és szóla:

— Édes kis leányom, drága kis virágom! Te tiszta és ártatlan voltál, mégis büntettelek. Ime, hibámat jóváteszem. Te a női erények virága léssz, te fogod hirdetni a szűzek keblén, hogy mi a legdrágább kincs a földön. Mert csak az szeret téged, aki jó; és csak az a jó, aki téged szeret!

Ime, a te anyád is meghal ez órában, mert nincs a földön többé senkije.

Bocsáss meg nekem... bocsáss meg anyádnak... áldásom örökkön örökké veled!...

A szürke kis virág ott állott szomoruan, de szeliden és kiengesztelődve, mint aki megbocsátott; a jó leányok legkedvesebb virága, a szerény, az illatos — *rozmaring*.

Xánya Lajos.

~~~~~  
**Kérjük az előfizetés megújítását!**  
~~~~~


Elhagyatva.

Képeinkhez.

Háremhölgy sétalovaglása. A nők élete legtitkoltabb és legtitokzatosabb Konstantinápolyban. A hárem — a török nők közös otthona — féltve lesz őrizve minden avatlan férfiszem elől. A háremhölgy úszik a fényben, tékozolhat, pazarolhat, de lekötött, olyan, mint egy madár, sötét helyre tett kalitkában.

Nem ösmeri az életet csak a szabadulási vágyban.

Nem ösmeri a szerelmet csak a rideg köteleltség-teljesítésben.

Szive azért dobog, amiye nincs: a szabadságért! Asszonyaink, leányaink! Küldjétek részvétet ezen gazdag koldusoknak!

Sztrájk után. Már dolgoznának, mert éhesek, de nincs hol dolgozniok, mert féktelen dühökben szétrombolták a nekik kenyeret adó gyártelepet.

Ennek rendbehozatalán méregetett most a gyármérnök.

A zsebkendő-kaland.

Jókai Mórtól.

Milanóból utaztunk Velence felé a nőmmel, meg az anyósommal. Aki ismeri már az olaszországi vasuti készségeket, annak nem kell osztályoznom, hogy az azokon utazás hányadik kategóriájába tartozik az élvezeteknek. Nálunk az elsőosztályu kupékban hat személyre van ülőhely! az olasz kocsik elsőrangú kocsiszakaszában tiz utasnak kell elférni. Sőt én egyszer a génuai utamban tizenharmadmagammal utaztam; mert akik a harmadosztályu kocsikból lemaradtak, azokat az elsőosztályuakba tuszkolják be. S ez ellen nincs segítség. Egyszer pedig Róma felé utazva, olyan társaságban kellett meghuzódnom, hogy egész éjjel a zsebemben tartottam a kezemet a revolverem ravaszán. Éjfélben felszakítják az ajtót s beront rajta hat torzonborz férfi, puskával, vadásztáskával a vállán, vizslával a pórázon! ezek pályáznak pacsirtákat, czinegékét vadászni a csinesésbe,

Egy előfizetőnk arczképe.

amik most vándorolnak vissza Európába. Étkezésről szó sincs az olasz vasutakon. Vannak ugynevezett tractoriák, de mire az utas a szalvétát felkötí a nyakába, már a fülébe ordítja a kalauz a „partenzát“ s ott marad a rizottó, meg a maccaroni à la napolitain. Nem is utazik okos ember étkes kosár nélkül s beszerzi a hideg tyúkot, meg a szalmába fonott chianit, különben éhen vész.

No hát az egész világon mindenütt lehet segíteni a vasuti utazás kalamitásain egy kis borraival. Olaszországban ugyan nem.

Nem is oszt itt borraivalót se angol, se francia, se német. Az már mind ki van oktatta afelől, hogy az olasz konduktornak a tenyerét megkenni ezüsttel tiszta hiabavaló pocskolós. Legfeljebb az lesz belőle, hogy öt perc múlva visszajön az ajándékozóhoz az illető, tenyerén hozva a kapott ezüstpénzt, hogy ez nem lira, hanem pápai bajocco, vagy görög drachma s beváltja igazival. Itt csak a muszka utazók adnak még borraivalót. Ezért néztek minket is mindenütt muszkáknak.

Együtt voltunk hát már öten: mi hárman, meg két olasz pasasér; volt hely elég az elkészülésre. Ekkor beront egy új talián s elkezdi nagy lármával patvarkodni, hogy ő neki a lefoglalt helyéről elrabolták a jelzésül ott hagyott zsebkendőjét s tőlünk, a bentülő utasoktól követelte annak az előadását.

No már sok szép meglisztelő ezimet hallottam a fejemre zudítani izgalmas politikai pályámon, de még ilyen válogatottakat soha! Még zsebkendőtolvajnak nem szidtak. Hogy pergett a nyelve, olaszul, hogy forogtak a szemei, még olaszabbul.

No én már hallottam Rossit, hallottam Salvinit, hallottam Ira Aldridgert Othellóban, de egyik sem csapott akkora patáliát egy zsebkendő miatt, mint ez a talián. Azt hiszem, mindnyájunkat meg fog dezdemónázni.

A két velünk levő utas, aki értette az olasz szitkozódást, nem állhatta ki tovább, fogta az utitáskáját, plaidjét s kiszállt a kupéból, keresett nyugodalmasabb helyet; én is odaszólitottam a kalauzt, hogy nyisson nekünk más kupét, fizetek akármit; de az csak nevetett s mutatta igazi olasz flegmával, hogy nem kell arra a kiabálásra hallgatni.

Volt ottan rendőr is s nekem eszembe jutott az az anekdota, amikor Kaas Ivornak az édesatyja, az erélyes dán báró, azt kérdezte Protmanntól, Budapest zsarnokától: *Sagen Sie mir, wo kann ich Sie verklagen?* De hát az olasz rendőr nem arravaló, hogy valami rendet csináljon, a miatt agyonlöhetik a királyát, fejbe köllinthatják az utazót a szeme láttára: az olasz rendőrnek se szeme, se füle sincsen, csak kakastolltaréja van; az aztán megteszi.

Utóljára is elővettem, a mi kevés olasz tudomány van: „maledetto mangiacatto, cerza il tuo fazzoletto all inferno!“

Ugy látszik, hogy megértette, mert amint elkezdte keresni az elvesztett zsebkendőjét az ülőszéke alatt, ott szerencsésen megtalálta. Mutatta diadalmasan lobogtatva és bocsánatot kért. Akkor aztán beállt a szája, lefeküdt, horkolt.

Egy állomáson megint új pasasér szállt be közénk. A mi zsarnokunk fölébredt, rögtön ismeretséget kötöttek, hangos diskurzusba kezdtek. Tudvalevő, hogy ha két olasz diskurál, az folyvást beszél, egyik sem hallgat a másikra.

Végre közeledtünk Veronához. A mi vasuti rémünk kászolódni kezdett. Az olasz nagy város kibontakozott előttünk. Nem messze a vasuti pályafőtől emelkedik egy óriási kémény; alighanem magasabb a bécsi Szent-István-toronynál. A mi haragosunk büszkén mutatott e monumentális kürtőre. Ez az ő szalámigyára!

Most aztán tiszta volt előttem a helyzet.

Ez a mi illusztris utazótársunk a *veronai szalámikirály!* „Il ré (nongalantuomo) de tutti salamecci!“ Hja! Ez már más! Akkor szuverén joga volt úgy gorombáskodni velünk.

Mikor eltávozott a kupéból, előttünk is meghajította magát, valamit mormogva az ellenünk emelt szidalmak visszavonásáról.

Udvariisan viszonztam a rehabilitációját. Megköszönte. *)

*) A „M. N.—t“ után.

Kérjük az előfizetés megújítását!

A d o m á k.

Ösmeri már.

Hadnagy. János, nem találál pénzt a nadrágzsebemben, mikor tisztítottad?

Tisztí szolga. Nem is néztem meg, hadnagy úr, mert ma már ötödike van!

Kölcsönösség.

Festő. Nagysád, üljön nekem modellet; a tárlatra szeretnék valamit festeni.

Festőnő. Szívesen, uram; de aztán ha befejezte, akkor meg ön üljön nekem: én az állatkiállításra festek képeket.

B ó k.

Vendég. Nagysádnak kitünő szakácsnéja van!

Urő. (örömmel). De ma véletlenül magam főztem!

Vendég. Igen, észre is lehet venni a különbséget!

BÖLCSEK ÉS BOLONDOK KÖZT.

Irta: SOÓS ANTAL.

(13. közlemény.)

A megszólított durván taszította el magától a szerencsétlen asszonyt.

— Takarodj haza; majd én is megyek később!

— Charles, én még nem ettem ma, Juliette is sir, éhes. Délben ette meg az utolsó falat kenyeret. Adj néhány frankot.

— Keress magadnak, akkor lesz. A boulevard elég széles is, meg hosszú is.

— De Juliette éhes.

— Juliette? Hogyan mer Juliette éhes lenni? Ha kedve van hozzá, éhezzék! Hála istennek, szabad köztársaságban élünk, mindenki tehet, ami neki tetszik. A nő könyvekre fakadt.

Ekkor megszólalt az öreg munkás.

— Bouchier úr, ön szívtelen ember, mert nem ad a nejének pénzt.

— Hátkeressen magának.

— A kis leánya is keressen? Ez nem illő dolog öntől, Bouchier úr.

— Ha ön jobban tudja az illedelmet, Baillet úr, ugy adjon ön neki.

A Baillet úrnak szólított öreg munkás erre benyult a zsebébe s odaadott a szerencsétlennek egy ötfrankos darabot. A fiatal szónok nem akart legyőzött ellenfelétől legyőzetni, ő is ugyanannyit adott. A kőszívű apa és férj végre megröstellte a dolgot, visszaadta mindkettőnek a pénzét és egy Louis d'ort adott nejének, azzal a meghagyással, hogy:

— Most már ne kérj több pénzt ezen a héten. Ugyis egy kis szobrocskát akarok venni a könyvszekrényemre. A Rousseau szobrát. Ötven centimesért árulgatják a boulevard Beaumarchén.

A nő erre eltávozott. A vendégek közül utána ment egy és tíz frankot akart neki adni. Nem fogadta el.

— Köszönöm uram, nem vagyok koldusnő.

— De, asszonyom, ön elfogadta a munkásoktól.

— Ne higgye uram, mindig így kell tennem, ha pénzt akarok tőle.

— Hát mért nem jó addig, amíg nem részeg?

— Mert addig a többi sem részeg. És amíg józanok, addig nem mernek a társuk magánügyeibe avatkozni. Jó éjszakát, uram!

— Jó éjszakát, asszonyom!

Tovább sietett a hideg éjjelben. Én pedig elgondolkoztam a látottakon és hallottakon. És leginkább megkapott a korhely férj, a durva munkás utolsó szava, hogy ő a könyvszekrényére megveszi a Rousseau szobrát.

Visszatértem a hétel Bourgogneba. Aladár már aludt. Almában mosolygott. Most is talán Nizikére gondolt. Én pedig még sokáig nem tudtam elaludni, a munkás miatt, aki utolsó centimes-jét is elveri, koplaltatja a családját, de a Rousseau szobrát mégis megveszi a könyvtára számára.

VIII. FEJEZET.

(Amelyben a szerző és az olvasó megösmékedik Herminka kisasszonnyal.)

Másnap már kora reggel talpon voltam, hogy megnézzem a világ fővárosát, s hogy bemutatkozó látogatásokat tegyek. Voltak ajánlóleveleim Munkácsyhoz, Türr tábornokhoz, dr Grubyhoz, Bartha Sándorhoz, a

jeles zeneszerzőhöz meg sok más emberhez. Azonfölül nálam volt az „Egyetértés“ megbízó levele. Mindenütt nagyon szívesen fogadtak. Munkácsy fölcsólitott, hogy látogassam, ha időm engedi, hetenkint kétszer-háromszor is meg. Mindig volt időm, mert gyönyörűség volt a mestert munkaközben látni. Bemutatott nejének is, aki rögtön kijelentette, hogy minden pénteken látni akar a jourján E parancs — parancs volt.

— Holnapután, mondotta Munkácsyné, a magyarok bálja van. Én vagyok a lady patroresse.

— Ott leszek, asszonyom.

A látogatások végeztével elmentem a Louvrebe, a szépművészetek e szentélyébe. Remélem, nem óhajtják tőlem megtudni, hogy ki volt Rafael, ki volt Tizian, Rubens, Velasquez, ki volt Murillo és ki volt Veronese. Aki mindezeket nem tudja, az nem is érdemli meg, hogy megtudja. Az óriási, néha mesés hosszú termekben való körutamban egyszerre csak magyar szavakat hallok. Odatekintek. Egy fiatal fekete hölgy éppen másolta Rubens egyik mesterművét, mellette pedig egy fiatal, még egészen fiatal ember állt.

Ha az ember külföldön, millió idegen között az édes anyanyelvét hallja, akkor szívébe mindig valami megmagyarazhatatlan boldog érzés lopózik s önkénytelen is közelebb lép, hogy füle jobban bevegye az édes hangokat.

— Igazán pompás dolog volt öntől, Kallós úr, szólt a hölgy, mialatt a festéket ecsetjével felrakta Medicis Mária orrára, hogy ön az Académie Julienben ismét elnyerte az első díjat. Lesz öröm Magyarországon, ha megtudják. Reitlinger is elnyerte a zeneakadémián a nagy díjat.

— Valami nagyot, valami nagyot szeretnék már csinálni! szólt az ifju, ki alig volt még húsz éves.

— No, no, csak várjon, amíg maga is megnő.

— Tudja ön, Erzsike kisasszony, hogy az ön Bertha-arczképe hatalmas alkotás.

A hölgy édes kaczagásban tört ki. Azután válaszolt:

— Tudja, mindig csak azt hallani: Rosa Bonheur! Rosa Bonheur!! Rosa Bonheur!!! végre mégis csak unalmas lesz. Megmutatom nektek, hogy Angyalffy Erzsike is tud valamit! Összeszedtem minden energiámat, tudásomat s valami szent lelkesedéssel fogtam hozzá. S minden ecsetvonás mintha új lelkesedéssel töltött volna el. Végre elkészült. Egészen úgy, amint képzeletemben megalkottam.

Kidolgoztam legkisebb részletét, minden vonásnak tanulmányoztam szinhatását, lelkét, életét. Csak egyet sajnállok: hogy kedves mesterem, Lotz, nem láthatja.

Mikor az ifju hölgy így beszélt, oly elragadóvá tette a lelkesülés tüze, mely nagy, ragyogó szemeiben lángolt.

Csak most jutott eszembe, hogy a Figaro legújabb számában Wolf Albert tollából valóságos hymnust olvastam Angyalffy Erzsike „Bartha Sándor“-arczképéről. A leleplezésnél nagykövetségünk tagjai és Páris legelőkelőbb művészei voltak jelen s valamennyien a legnagyobb elragadtatással dicsérték a fiatal magyar művész nő alkotását.

— A fődolog a lelkesedés és a részletek lelki-ösmeretes tanulmányozása, szólt ismét Kallós. Azután gúnyos mosolylyal hozzátette: Mi még nem vagyunk akkora művészek, akkora tudósok, hogy már hasból is tudjunk dolgozni.

Most még közelebb léptem a két művészhez, s bocsánatot kérve, bemutatam magamat.

(Folytatjuk.)

Zászlóbontás.

Julius 1.

Uj évnegyed.

Vajjon kell-e, hogy lapunkkal zászlót bontunk? Nem.

Apa, ki immár huszonhárom éve dédelgetve neveli családtagjait; gyermekek, kik szeretetük melegével ragaszkodnak a családfőhöz, nem kell, hogy egymásnak bemutatkozzanak.

Meri immár huszonhárom éve száguldja be az ország minden zegét-zugát az égbenyuló Kárpátoktól a lágyan csobogva hullámzó Adriáig ez a lap — megismétlőleg minden héten, hogy jöttével eloszlassa a netáni gondok felhőit a homlokokról, derüt, fényt, jóleső meleget csempészve a család minden tagjának szívébe.

Immár huszonhárom éve viszi a derüt, kergeti helyéről a borzongós érzelmeket.

És tömörültek, és tömörülnek mellé az ország legjobb írói, poétái, rajzolóí, adomázói, hogy minél jobbat, minél kellemesebbet vigyen magával minden héten ezen országszerte száguldó szellemi kincsház.

Erős várunk, egyben büszkeségünk nekünk (az a belsőség, mely a lap vezetői és megannyi ezernyi előfizetői között szivekig ható gyökeret vert).

Erős várunk, egyben büszkeségünk nekünk, hogy mi ellent akartunk és tudtunk állani az irodalmi áramlatnak, mely a szeccesszió álprófétasága alatt a női szemérmert sértő, a férfi lelket ezért felháborító salakot igyekezett a családi szentélyekbe csempészni.

Az élet mindennapi forgatagában ugysis szürke por üli el gyakorta a lelket, az irodalom kötelessége visszaadni a lélek, a kedély frissességét, üdűségét, rugékonyságát, megfürösztvén az örök igazság és örökszép eszményi tisztító vizében.

És mi ezt tettük!

És mi ezt teendjük ezután is!

Ez a mi zászlóbontásunk! Am erre nem volt szükség, mert ösmerjük egymást.

Ösmerjük. Igen és ezért a régi ösmerősök bizalmával fordulok valamennyi barátunkhoz. Kérvén: terjeszszék lapunkat. Szerezzenek minél több új előfizetőt. Csak egyet-egyét mindenki! Hiszen ez oly csekélység, oly könnyen teljesíthető kérés és végeredményében megerősítené a törzset.

A törzsnek több ága, több virágja volna és többen élvezhetnék ennek hűsét, kellemes védelmét.

Még többet, még szebbet tudnánk akkor lapunkban nyújtani, mert hiába, a legszebb poézis sarkában ott settenkedik a rideg próza.

Itt a próza az előfizetők száma, és ezen prózából fakad a legszebb poézis, t. i. maga a lap.

Mi nem fogunk adósok maradni. Hiszen mindenha azon törjük fejünket, mivel kedveskedhetünk előfizetőinknek?

Ime azon ajándék, hogy 4 korona előállítási áron 100 remek kivitelű képes levelezőlapot készítünk olvasóinknak saját arczképükről — ez ideig is — alig két hét alatt — vagy 300 előfizetőnek hozott igazi örömet. Készséggel kedveskedünk vele minden előfizetőnknek kivétel nélkül.

És most, hogy az irodalmi foglalkozás serkentésének terére lépünk: ismét irodalmi pályázatot fogunk nyitni kizárólag előfizetők részére.

Már most készülhetnek rá, t. előfizetőink. De beküldeni csak akkor lehet, ha ezt jelezzük. Két jutalmat adunk. Egyet egy rövid, jó humoros beszélykeért és egyet egy versért. Mindegyiknek jutalma külön-külön

50 korona leend. A két nyertesén kívül a 10—10 legjobb munka szerzőinek arczképeit a lapban közölni fogjuk.

Tehát 22 pályamunka lesz erkölcsi és irodalmi becsű jutalommal kitüntetve.

Pályázni csak előfizetőnek szabad! Természetesen a most belépő új előfizetők is pályázhatnak.

A beküldés és lejárati határidejét azért nem közöljük most: mert időt hagyunk az alapos készülésre.

És most . . . Pénzes levélhordó „jőjjön el a te országod!

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

Kérjük az előfizetés megújítását!

IRODALOM.

„Bakáék Boszniában és egyéb történetek“.

Egy kiforrott írói tehetség irodalmilag számottevő munkájáról számolunk be, midőn ösmertetjük *Laky Imre* 15 éves novellakötetét. E jőnevű író, ki mellesleg az „Auróra“ főtitkára, sokáig élt mint katonatiszt Boszniában, nem csoda tehát, hogy kötetének anyagát Boszniából merítette.

Szinte rokonszenvesse tette ezt a kis népet előttünk, dacára a magyar bakák siralmának, kik távol hazájuktól, a honvágytól gyötörve, nem igen érezték ott magukat jól. *Laky Imre* nagy lélekűvár, ki nemcsak az ő szeretett katonáinak lelkiállapotát figyelte meg, hanem a bosnyák nép rokonszenvesebb vonásait is.

Tizennyolcz tárczaszerű novellája közül legjobban megnyerte tetszésünket a „Prém“, az asszonyesabitás és az örökös bukás rajzolása. Kedves idyll a „Fehér bárány“ című novella. Milyen édes az a kis bosnyák lányka, aki a hagyományos „svába“ gyűlölettel szívében, a beteg tisztbe mégis belészeret, s egyetlen jószágát, a kis fehér bárányt, odaadja neki. „A kis seljempapucs“ hőse már homályosabb alak. Humorisztikus a cigány alakja egyik novellában, majd az apját becsapott, mulatni vágyó baka alakja is, aki ezer forintot kér buta apjától, hogy egy általa összetört *ágyú* kifizessen ezredének, s az apával mulatja el a kávéházi pénztárosnő társaságában a nagy összeget. Ugyane novellában kedves a pók története. Hogyne! Nagyon jellemzi a bosnyák tisztnek börtönszerű mulatságát. Moei basa rendjel-sovárgó históriája, mely mint emlékszünk, rövid kivonatban már megjelent a lapokban is, azért is érdekes, mert igaz történet.

Laky volt az a főhadnagy, aki Moei basának cigány katonát kölcsönzött, hogy török kosztümben a diadalkapunál fogadja A . . . tábornagyot. Nem tudom elsorolni, melyik novella jobb. Nekem az egész kötet tetszett, mert magyaros stylan, természetes modorban, igaz érzéssel és jó humorral van megírva. Ajánljuk olvasóink figyelmébe a szépen kiállított kötetet, melynek ára 3 korona. Jelen számunkban bemutatót közlünk a kötetből.

Kérjük az előfizetés megújítását!

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Bozsik A. Humoreszkje megüti a mértéket. Minél rövidebb egy cikk, annál hamarabb lát nyomdafestéket. — **Philoméla.** Nem előfizető. — **B. Fernet.** Itt-ott kicsit sántít; de mankót téve alá lejut a szedő-osztályba. — **König Károly.** Gyenge. — **Beteg Sárika.** Tolnai Lajos, Csillag Máté, Prém József, Varsányi Gyula, Balla Miklós, Beksics Gusztávné, Báltaszéky Lajosné és Matyi bácsi. — **Kreisler.** Az kiadóhivatali titok. — **Feuer Helén.** A rejtvény hibás. A humoreszk jó, de nehéz elhinni, hogy a magánlevelek és cikkek egy műhelyből kerülnek napvilágra.

EUROPA, irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VI, Ó-utca 12.